

Kulturplan 2022-2025

Sammanfattning.....	2
Förord.....	2
Inledning - Kulturplanens sammanhang	3
Styrdokument som kulturplanen relaterar till	3
Nationella kulturpolitiska mål	3
Regionala kulturpolitiska mål	4
Kommunens organisation av kulturpolitiken	4
<i>Flens hållbarhetsprogram 2030</i>	5
Kulturplanens syfte	6
Utmaningar.....	6
Kulturpolitiska prioriteringar och inriktningsmål 2022-2025.....	6
Långsiktig målbild för kulturen i Flens kommun	6
Prioriterade områden med långsiktiga mål för kulturpolitiken i Flens kommun	6
<i>Prioriterat område 1: Främja kultur av och med barn och unga</i>	7
1: Inriktningsmål för 2022-2025:.....	7
<i>Prioriterat område 2: Synliggöra kulturen i Flens kommun.</i>	7
2: Inriktningsmål för 2022-2025:.....	7
<i>Prioriterat område 3: Synliggöra konsten i Flens kommun</i>	8
3: Inriktningsmål för 2022-2025:.....	8
<i>Prioriterat område 4: Tillgängliggöra mötesplatser och möten för och med kultur.</i> ..	8
4: Inriktningsmål 2022-2025:	8
Ansvar och resurser.....	8
Uppföljning.....	9

Sammanfattning

Kultur har en viktig roll i samhället. Den bidrar till människors livskvalitet och till samhällets utveckling. Flens kommuns kulturplan för perioden 2022-2025 ska bygga vidare på föregående kulturplan. I planen tydliggörs att kultur är ett område som både är viktigt i sig själv och som bidrar till andra verksamheters kvalitet och utveckling. Därför är kultur en angelägenhet för flertalet av kommunens verksamheter. Alla de kommunala nämnderna har ansvar för att kultur är tillgänglig för kommunens invånare.

Syftet med kulturplanen är att stärka och synliggöra kulturens roll och betydelse för samhällsutvecklingen och för medborgarnas livskvalitet. I Flens kommun är hållbarhetsperspektiv ett viktigt förhållningssätt. Kommunen har utformat ett Hållbarhetsprogram där tre dimensioner av hållbarhet beaktas – social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Kultur bidrar positivt till många aspekter av hållbarhet, särskilt ur ett socialt hållbarhetsperspektiv.

I kulturplan 2022-2025 formuleras fyra prioriterade områden som kommunens kulturrelaterade arbete ska lägga fokus på. Dessa är:

1. *Främja kultur av och med barn och unga*
2. *Synliggöra kulturen i Flens kommun*
3. *Synliggöra konsten i Flens kommun*
4. *Tillgängliggöra mötesplatser och möten för och med kultur*

Till varje prioriterat område knyts inriktningsmål.

Förord

Kulturen har ett egenvärde och är angelägen i sig själv. Som drivkraft, som kvalitets- och mervärdesskapare och som uttrycksform för det kreativa skapandet. Kulturen spelar en viktig roll i samhället för att spegla, väcka och bidra till bildning och utveckling för människor och samhälle. Flens kommun lyfter fram kulturens betydelse för ett socialt hållbart samhälle och för att öka samarbetet kring kultur och samhälle.

En kommun med ett rikt kulturliv upplevs som mer attraktiv vilket stärker tillväxten. Det sker genom kulturens bidrag till både samhällsutveckling och livskvalitet, vilket ger positiva effekter på näringsliv och civilsamhälle. Genom kultur skapas också verksamhet och arbetstillfällen inom exempelvis besöksnäring och de kulturella och kreativa näringarna. I det bästa av samhällen är kulturen ett kitt som gör att invånarna kan mötas, beröras, skapa och utvecklas, oberoende av bakgrund.

Denna kulturplan bygger på insikten att människor, för att må bra, ha framtidstro och utvecklas, behöver en god miljö att leva i, möjligheter till upplevelser och eget skapande samt gemenskap med andra människor. När dessa faktorer samverkar på ett positivt sätt gynnar det både hälsa, demokrati, jämställdhet och tillväxt.

Inledning - Kulturplanens sammanhang

Kultur är ett mångsidigt begrepp. Det kan användas i betydelsen själslig odling eller som ett sätt att leva. Kultur kan ge konstnärliga upplevelser, livskvalitet och mening. Kultur är avgörande för hur ett samhälle blir till. Denna plan utgår från statens kulturpolitiska kulturbegrepp:

Kultur som olika konstarter - Estetiskt kulturbegrepp. Estetik är läran om det sinnliga och sköna, det är konsternas filosofi. I denna betydelse är kultur summan av litteratur, konst, musik, teater, dans, film, hantverk, hemslöjd, design, arkitektur och populärkulturer. Vilka konstarter och kulturuttryck som ingår i denna definition och hur de värderas är något som förändras när människor och samhällen förändras.

Kultur som meningsskapande aktivitet - I denna betydelse är kultur alla de aktiviteter som ger livet mening. Kultur är något som människor skapar tillsammans och kulturen skapar i sin tur människan, i en evig spiralrörelse. Detta begrepp gränsar till och är ibland synonymt med bildningsbegreppet. Kultur är i denna betydelse en dimension inom samhällets alla institutioner - kultur är något som genomsyrar alla aspekter av mänskligt liv.

Kultur kan även beskrivas i form av *upplevelsekultur*; den kultur människor tar del av som publik. Eller som *deltagarkultur*; den kultur människor själva är med och skapar. Kultur kan beskrivas som ett nödvändigt kitt i samhället och en livsviktig aktivitet där människor kan mötas för att utbyta erfarenheter och kunskaper. Kultur beskrivs även i termer av attraktivitet och som viktig för kommunens tillväxt.

Styrdokument som kulturplanen relaterar till

- Barnkonventionen
- Hållbarhetsprogram för Flens kommun 2030
- Strategisk plan, Flens kommun
- Alla kommunens nämndplaner
- De nationella kulturpolitiska målen
- Kulturplan Region Sörmland
- Policy för offentlig konst och konstnärlig gestaltning, Flens kommun

Nationella kulturpolitiska mål

Regering och riksdag har formulerat följande mål för den nationella kulturpolitiken:
”Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling. För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- *främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,*
- *främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,*
- *främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,*

- *främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,*
- *särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.”*

Kulturrådet verkställer den nationella kulturpolitiken genom att exempelvis fördela resurser till landets regioner och institutioner genom Kultursamverkansmodellen.

Regionala kulturpolitiska mål

De regionala kulturpolitiska målen utgår från de nationella målformuleringarna, och uttrycks i Region Sörmlands kulturplan (2019-2022).

“Vision 2022

I Sörmland finns kulturen där människorna finns, skapas i möten, är en naturlig del av vardagen och speglar samhällets mångfald.

Målbild

Kultur är en nyckel till utveckling av det lokala samhället och länet liksom till individens utveckling, bildning och livskvalitet. Kultur är en förutsättning för demokratisk medvetenhet och kritiskt tänkande. Kulturen möter länets geografiska och kulturella utmaningar genom att bidra till gemenskap och dialog där mångfalden speglas. Länet offentligt finansierade kulturliv präglas av tillgänglighet och alla människors lika värde. Barns och ungas rätt till kultur prioriteras.” (Region Sörmlands Kulturplan 2019-2022, s 11)

Inom Region Sörmland pågår samverkan genom nätverket “Samkultur Sörmland”. Berörda politiker och tjänstepersoner från både regionen samt kommunerna deltar i syfte att formulera, följa upp samt utveckla kulturområdets planer. Även civilsamhället och representanter från olika organisationer är delaktiga.

“Att skapa konstpolitik förutsätter kulturpolitik. En politik där armlängds avstånd till innehåll och utförande råder. Där politiken är möjliggörare, sätter ramar och ger visioner. Där konst och kulturaktörer är utförare och genomförare. Där medborgaren är i fokus, verksamheter och aktörer medel och exekutörer, och kultur är resultatet. Det är ett sörmländskt kulturliv att sträva efter, att arbeta med och ha som mål.” (Förordet i Region Sörmlands Kulturplan).

Kommunens organisation av kulturpolitiken

Kulturplanen berör samtliga nämnder och kommunala bolag i kommunen, i olika grad och på olika sätt. Kulturfrågorna ska hanteras i respektive nämnd och bolag utifrån gällande uppdrag, och huvudansvaret ligger på barn-, utbildnings- och kulturnämnden.

För ökad delaktighet med kommunens invånare används samverkan och dialog som generell metod. Internt i kommunorganisation förs dialog i syfte att implementera kulturplanen. Dialog och samverkan sker även externt med bland andra invånare, orter, kulturaktörer, regionens kulturinstitutioner samt andra kommuner för att öka och utveckla kulturutbudet.

Flens hållbarhetsprogram 2030

Flens kommun har antagit ett hållbarhetsprogram med långsiktiga målbilder för kommunen. Det utgår från Förenta nationernas (FN) Agenda 2030 och dess 17 globala hållbarhetsmål. Hållbarhetsprogrammet omfattar de tre sammanlänkade dimensionerna av begreppet hållbarhet – det vill säga social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet.

Kulturplanen berör flera av målen, främst inom social hållbarhet. Social hållbarhet omfattar såväl individers förutsättningar och rättigheter, som mer samhälleliga nivåer. Jämlikhet, jämställdhet, mänskliga rättigheter, demokrati, inflytande, utbildning och hälsa är exempel på områden som är centrala för social hållbarhet – liksom kultur och delaktighet. I kommunal verksamhet är all form av diskriminering otillåten. Det innebär att verksamhet ska vara tillgänglig oberoende av personers kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Kulturplanens genomförande avser bidra till kommunens arbete för att nå flera av målbilderna i Flens kommuns hållbarhetsprogram 2030. Det innebär att social hållbarhet är ett centralt perspektiv för den offentligt finansierade kulturverksamheten. Den kulturpolitiska inriktningen har särskild betydelse kopplat till följande målområden (inom parentes - exemplifiering utifrån hållbarhetsprogrammets inriktning):

- *Målområde 1 – Ingen fattigdom:* (främja mänskliga rättigheter och möjligheter till ex inflytande).
- *Målområde 3 – God hälsa och välbefinnande:* (främja möjligheter till kulturliv och fritidssysselsättningar).
- *Målområde 4 – Utbildning:* (Kulturplanen kan bidra till måluppfyllelse för flertalet målbilder)
- *Målområde 5 – Jämställdhet:* (om pojkars och flickors lika rättigheter)
- *Målområde 8 – Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt:* (turism och besöksnäring har utvecklats).
- *Målområde 10 – Minskad ojämlikhet:* (stärka de nationella minoriteternas möjligheter till inflytande och delaktighet).
- *Målområde 11 – Hållbara städer och samhällen:* (goda sociala levnadsförhållanden, långsiktigt hållbar livsmiljö).
- *Målområde 15 – Ekosystem och biologisk mångfald:* (tillgång till en god natur- och kulturmiljö).
- *Målområde 16 – Fredliga och inkluderande samhällen:* (Kulturplanen kan bidra till måluppfyllelse för flertalet målbilder)

Kulturplanens syfte

Syftet är att stärka och synliggöra kulturens roll och betydelse för samhällsutvecklingen och för medborgarnas livskvalitet i Flens kommun. Kulturplanen är ett styrande dokument för *hela kommunens* arbete med de kulturpolitiska frågorna. Det innebär att samtliga nämnder, och när tillämpligt även bolagen, ska förhålla sig till kulturplanens mål inom ramen för den ordinarie verksamheten. Planen är ett underlag för resursfördelning och ett styrdokument för verksamhetsplanering. Kulturplanen ska även vara vägledande för Flens kommuns representanter i dialog med Region Sörmland och andra aktörer. Kulturplanen beskriver utmaningar för kulturlivet i Flens kommun och anger fyra prioriterade områden för en önskad utveckling av kulturpolitiken de kommande fyra åren. Kulturplanen är giltig 2022-2025.

Utmaningar

Följande utmaningar har uppmärksammats som särskilt betydelsefulla för kulturlivets utveckling i Flens kommun:

- att få genomslag för kulturpolitiska prioriteringar i nämndernas kärnverksamheter och att regelmässigt inkludera kulturpolitiska ställningstaganden i exempelvis samhällsplanering och verksamheternas utformning.
- att öka möjligheterna för alla barn till eget utövande och deltagande i kulturlivet, i enlighet med Barnkonventionen artikel 31, vilket är utmanande som följd av att barnfattigdomen är stor i kommunen, .
- att alla ska känna sig inkluderade i kulturlivet i och med att Flens kommun kännetecknas av en stor mångfald i befolkningen när det gäller ålder, språk, social och kulturell bakgrund. .
- att tillvarata lokala förutsättningar och utveckla ett likvärdigt, kvalitativt och differentierat kulturutbud i och med Flens kommuns geografiska spridning med åtta särpräglade orter,.
- att ta till vara den potential för nya arbetstillfällen som finns inom de kulturella och kreativa näringarna.

Kulturpolitiska prioriteringar och inriktningsmål 2022-2025

Långsiktig målbild för kulturen i Flens kommun

Alla som bor och besöker Flens kommun ska märka av den tydliga kulturprofilen och att vi ser kulturen som en nödvändig och livsviktig del av människans och samhällets välbefinnande och utveckling.

Prioriterade områden med långsiktiga mål för kulturpolitiken i Flens kommun

Fyra prioriterade områden med inriktningsmål ger uttryck för kommunens vilja och de ska vara vägledande för kulturpolitiken under perioden. De anger vad som behöver förstärkas och utvecklas för att Flens kommun ska nå den långsiktiga målbilden för kulturområdet – att alla vill och kan delta.

Prioriterat område 1: Främja kultur av och med barn och unga (Hållbarhetsmål: 1, 3, 4, 5, 10)

Barnkonventionen (artikel 31) anger att barn har rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. Konventionen säger också att staterna ska uppmuntra att lämpliga och lika möjligheter till bland annat kulturell och konstnärlig verksamhet tillhandahålls. I en kommun där barnfattigdomen är stor är det extra viktigt att öka möjligheterna till eget utövande och deltagande i kulturlivet.

1: Inriktningsmål för 2022-2025:

- Genom kommunövergripande samarbete ska samordnade lov- och fritidsaktiviteter för barn och unga säkerställas med god framförhållning.
- Med syfte att utveckla utbudet ska samverkan med regionala aktörer, kulturaktörer, studieförbund och föreningar genomföras.
- Barns och ungas möjligheter att påverka kulturutbud och kulturell verksamhet ska stärkas.
- Möjligheter för barns och ungas egna skapande ska stärkas.
- Kulturverksamheters potential som verktyg för att stödja och stärka barns och ungas lärande ska uppmärksammas och nyttjas.

Prioriterat område 2: Synliggöra kulturen i Flens kommun. (Hållbarhetsmål 1, 3, 4, 5, 8, 10)

Flen har ett rikt kulturliv både när det gäller lokala kulturskapare, föreningsliv, kulturarv och utbud av professionell kultur. Genom att lyfta fram det som finns, initiera samtal om kulturens värde och hur det skulle kunna vara i framtiden, utvecklas Flens kommun till en dynamisk och attraktiv kulturkommun att bo, verka och leva i samt besöka.

2: Inriktningsmål för 2022-2025:

Flens kommun ska:

- vara en professionell part inom kulturområdet i relation till medborgare och kulturaktörer,
- skapa forum för samtal och dialog inom kommunen som ska bidra till angelägna samarbeten för att stärka kulturen,
- i samverkan med kulturskapare och aktörer inom kreativa och kulturella näringar, bidra till att *kulturområdet* synliggörs och blir tillgänglig för fler
- bidra till branschens utveckling och därmed till fler arbetstillfällen, genom att synliggöra kulturskapare och aktörer inom kreativa och kulturella näringar,
- uppmärksamma de nationella minoriteternas språk och kultur i samtliga nämnders verksamheter.

Prioriterat område 3: Synliggöra konsten i Flens kommun (Hållbarhetsmål: 3, 4, 5, 8, 10, 11)

Flens kommun äger en konstsamling bestående av omkring 2 000 verk, till ett värde av cirka 6 miljoner kronor. Med konstinnehavet följer ett ansvar att vårda konstverken, förvara dem säkert och att göra dem tillgängliga för kommunens invånare och besökare. Kommunen driver även ett konstgalleri för professionell konst på Bruksområdet i Hälleforsnäs, samt ett visningsrum på Folkbiblioteket i Flen. Barn- utbildnings- och kulturnämnden ansvarar för konstområdet.

3: Inriktningsmål för 2022-2025:

- Kommunens konstinnehav ska förvaras och hanteras på ett säkert sätt i anpassade lokaler.
- Möjligheter och tillfällen för kommunens invånare och besökare att ta del av konst och vara delaktiga i skapande processer ska öka.
- De konstnärliga inslagen i livsmiljöerna ska öka och lyftas fram som ett viktigt inslag i det offentliga rummet, enligt Policy för offentlig konst och konstnärlig gestaltning.

Prioriterat område 4: Tillgängliggöra mötesplatser och möten för och med kultur. (Hållbarhetsmål: 8, 10, 11, 15, 16)

En mötesplats är en trygg plats med yttrandefriheten som grund som är öppen för en mångfald av berättelser och perspektiv. Det kan vara en fysisk plats, ett årligt arrangemang eller ett möte i den digitala världen. Möten kan samla människor kring ett konstnärligt uttryck, en gemensam kulturaktivitet eller för samtal om kulturarv. För att kommunen ska upplevas som välkomnande behöver det finnas olika platser och möjligheter till kulturella upplevelser tillgängliga och öppna för alla, oavsett kön, ålder, sexuell läggning, könsidentitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, religion eller annan trosuppfattning, och oberoende av socioekonomiska förutsättningar.

Det finns ett stort engagemang och utbud i kommunen. På flera håll finns också olika typer av fysiska mötesplatser. Tätorten Flens roll som sammanhållande kraft och knutpunkt behöver stärkas. Med kulturens olika uttryck och möjligheter kan främjande synergier uppstå för både samhälle och individer.

4: Inriktningsmål 2022-2025:

- Fler platser för kulturella upplevelser runt om i kommunen ska förstärkas och få ökad tillgänglighet, i samverkan med civilsamhälle och externa aktörer.
- Ett nämndövergripande arbete ska genomföras i dialog med invånarna, för att utveckla Flens tätort som knutpunkt för konst och kultur.

Ansvar och resurser

Barn-, utbildnings- och kulturnämnden har huvudansvar för de kulturpolitiska frågorna. Samtliga nämnder har därutöver ett ansvar för att uppmärksamma och ta tillvara de möjligheter som kulturområdet ger för att stärka respektive kärnverksamheter.

Samverkan inom kommunkoncernen är central, och ska eftersträvas även utanför den kommunala organisationen, exempelvis med föreningar och enskilda inom kultursektorn liksom med regionala och nationella aktörer.

Kulturplanen genomförs i huvudsak inom nämndernas ekonomiska ramar.

Uppföljning

Kulturplanen följs upp i samband med årsredovisning. Nämnderna och kommunstyrelsen ska redovisa sina kulturpolitiska åtaganden i förhållande till sina respektive kärnuppdrag, liksom hur kultur använts och fungerat för att stärka arbetet mot uppsatta mål i verksamheterna. Samverkan ska enligt Flens kommuns strategiska plan vara norm för verksamheterna, vilket bör vägleda även genomförandet av kulturplan 2022-2025.

En kommunövergripande utvärdering av kulturplanen ska göras innan planperiodens slut. För utvärderingen ansvarar kommunstyrelsen och barn-, utbildnings- och kulturnämnden gemensamt. I samband med utvärderingen ska också behovet av en eventuell revidering av kulturplanen övervägas. Kommunstyrelsen ansvarar för att processen inleds inför arbetet med kommande kulturplanepreiod 2026-2029.